

Nitriansky samosprávny kraj
Krajská knižnica Karola Kmeťka v Nitre

Život knižníc

regionálny knihovnícky časopis

číslo 2/2017

NITRIANSKY SAMOSPRÁVNY KRAJ
KRAJSKÁ KNIŽNICA KAROLA KMEŤKA V NITRE

ŽIVOTKNIŽNÍC

Regionálny knihovnícky časopis

č. 2

2017

OBSAH

Kultúrny kalendár 2018	4
Profily jubilujúcich autorov Adam František Kollár	15
Profily jubilujúcich autorov Štefan Žáry	17
Finančná podpora z verejných zdrojov FPU za rok 2017	19
Revitalizovaná webová stránka krajskej knižnice	21
Priviesť kvalitu k deťom bude úlohou Centra literatúry	22
Obecnú knižnicu v Topoľčiankach renovovali	23
Výskum čítania mládeže vo veku 13-17 rokov v SR	25
Lepšie sa číta v pohodlných kreslách	27
Referentky FPU školili v krajskej knižnici	28
Základný knihovnícky kurz absolvovali aj knihovníci z iných okresov	29
Jubilanti v roku 2018	30

KULTÚRNY KALENDÁR 2018

ROK 2018 - MEDZINÁRODNÝ ROK KULTÚRNEHO DEDIČSTVA

(vyhlásený Európskou komisiou)

Hlavným cieľom je podpora ľudí, aby preskúmali bohaté a rozmanité kultúrne dedičstvo Európy, aby si osvojili, pochopili a chránili jeho jedinečnú hodnotu.

JANUÁR

1. 1. 1993 **Deň vzniku Slovenskej republiky – štátny sviatok SR**
- 25. výročie
1. 1. **Svetový Braillov deň (WBU – Svetová slepecká únia)**
7. 1. 1963 narodil sa v Bratislave **Ján Kuric** – spevák, textár, skladateľ, frontman skupiny Vidiek
- 55. výročie narodenie
9. 1. 1913 narodil sa v Chrudime (Česko) **Peter Zvon** (vl. m. JUDr. Vladimír Sýkora) – dramatik, divadelný kritik a režisér, maturoval v roku 1932 v Zlatých Moravciach (zomrel 19. 10. 1942 v Bratislave)
- 105. výročie narodenia
12. 1. 1918 narodil sa v Svätom Jure **Karol L. Zachar** (vl. m. Karol Legény) – herec, divadelný režisér, scénický výtvarník a pedagóg (zomrel 17. 12. 2003 v Bratislave - 15. výročie úmrtia)
- 100. výročie narodenia
15. 1. 1813 zomrel v Nových Zámkoch **Anton Bernolák** – osvietenský buditeľ, jazyko-vedec, kodifikátor prvého slovenského jazyka (narodil sa 3. 10. 1762 v Slanici)
- 205. výročie úmrtia
15. 1. 1848 **reč Ľudovíta Štúra na Uhorskom sneme o jazykových právach Slovákov**
- 170. výročie
25. 1. 1688 narodil sa v Terchovej **Juraj Jánošík** – ľudový hrdina, zbojnícky kapitán (popravený 17. 3. 1713 v Liptovskom Mikuláši – 305. výročie úmrtia)
- 330. výročie narodenia
27. 1. 1923 narodila sa v Kráľovej Lehote **Krista Bendová** – poetka, prozaička, autorka kníh pre deti (zomrela 27. 1. 1988 v Bratislave – 30. výročie úmrtia)
- 95. výročie narodenia

FEBRUÁR

1. 2. 1878 narodil sa v Sučanoch **Milan Hodža** – politik, štátnik, publicista, predseda vlády Česko - Slovenska v rokoch 1935-1938 (zomrel 27. 6. 1944 v Clearwater, USA)

-
- 140. výročie narodenia
13. 2. 1873 narodil sa v Kazani (Rusko) **Fjodor Ivanovič Šaljapin** – basbarytonista a herec, jeden z najvýznamnejších operných spevákov 1. polovice 20. stor. (zomrel 12.4.1938 v Paríži – 80. výročie úmrtia)
- 145. výročie narodenia
13. 2. 1913 narodil sa v Nitre-Janíkovciach **Ján Milov** – básnik katolíckej moderny (zomrel 9. 3. 1978 vo Zvolene)
- 105. výročie narodenia
21. 2. 1888 zomrel v Hlbokom **Jozef Miloslav Hurban** – národný buditeľ, politik, redaktor, spisovateľ (narodil sa 19. 3. 1817v Beckove)
- 130. výročie úmrtia
23. 2. 1938 narodil sa v Streženiciach **Milan Sládek** – mím, choreograf, režisér a pedagóg
- 80. výročie narodenia
24. 2. 1928 narodil sa v Suchej nad Parnou **Viliam Turčány** – básnik, prekladateľ, literárny vedec
- 90. výročie narodenia
25. 2. 1873 narodil sa v Neapole (Taliansko) **Enrico Caruso** – taliansky svetoznámy operný spevák. Prvý veľký tenor, ktorého nahráli na platne (zomrel 2. 8. 1921 v Neapole)
- 145. výročie narodenia
26. 2. 1878 narodila sa v Prahe - Nové Město (Česko) **Ema Destiniová** (vl. m. Emília Věnceslava Pavlína Kittová) – svetoznáma česká operná speváčka, sopranistka, herečka, spisovateľka. V newyorskej Metropolitnej opere spievala spolu s E. Carusom (zomrela 28.1.1930 v Českých Budějoviciach)
- 140. výročia narodenia
28. 2. 1948 narodil sa v Cíferi **Július Balco** – prozaik, autor literatúry pre deti, scenárista, redaktor
- 70. výročie narodenia

MAREC

3. 3. 1958 zomrel v Bratislave **Ivan Krasko** (vl. m. Ján Botto) – básnik (narodil sa 12. 7. 1876 v Lukavištiach)
- 60. výročie úmrtia
4. 3. 1678 narodil sa v Benátkach (Taliansko) **Antonio Vivaldi** – huslista, barokový skladateľ, pedagóg a kňaz (zomrel 28.7. 1741 vo Viedni, Rakúsko)
- 340. výročie narodenia
- 5. - 10. 3. TÝŽDEŇ SLOVENSKÝCH KNIŽNÍC – 19. ročník**
9. 3. 1903 narodil sa v Bartone (Ohio, USA) **Fraňo Kráľ** – básnik, prozaik, publicista (zomrel 3. 1. 1955 v Bratislave)

- 115. výročie narodenia
10. 3. 1888 narodil sa Liptovskom Mikuláši **Ivan Stodola** – dramatik, prozaik, lekár, najvýznamnejší predstaviteľ slovenskej dramatickej tvorby medzivojnového obdobia (zomrel 26. 3. 1977 v Piešťanoch)
- 130. výročie narodenia
14. 3. 1913 narodil sa v Drienovom **Dominik Tatarka** – prozaik, esejista, publicista, osobnosť disidentskej literatúry. Študoval na gymnáziu v Nitre (zomrel 10. 5. 1989 v Bratislave)
- 105. výročie narodenia
16. 3. 1828 narodil sa v Slavošovciach **Pavol Dobšinský** – spisovateľ, zberateľ slovenských rozprávok, ľudových povestí, redaktor, evanjelický farár (zomrel 22. 10. 1885 v Driečanoch)
- 190. výročie narodenia
20. 3. 1828 narodil sa v Skiene (Nórsko) **Henrik Ibsen** – nórske dramatik, spisovateľ, maliar (zomrel 23. 5. 1906 v Kristianii, dnešné Oslo, Nórsko)
- 190. výročie narodenia
20. 3. 1923 narodil sa v Jure pri Bratislave **Viktor Kubal** – výtvarník, priekopník animovaného filmu, karikaturista (zomrel 24. 4. 1997 v Bratislave)
- 95. výročie narodenia
- 23. 3. Noc s Andersenom – 18. ročník**
24. 3. 1933 narodil sa v Hurbanove **Jozef Malovec** – hudobný skladateľ, redaktor, dramaturg (zomrel 7. 10. 1998 v Bratislave – 20. výročie úmrtia)
- 85. výročie narodenia
25. 3. 1918 zomrel v Paríži (Francúzsko) **Claude Debussy** – francúzsky hudobný skladateľ, zakladateľ hudobného impresionizmu (narodil sa 22. 8. 1862 v Saint-Germain-en-Laye, Francúzsko)
- 100. výročie úmrtia
28. 3. 1943 narodila sa v Martine **Ol'ga Feldeková** – prozaička, publicista, scenáristka a dramaturgička
- 75. výročie narodenia
30. 3. 1968 narodila sa v Charlesmagne (Kanada) **Céline Marie Claudette Dion** – speváčka, víťazka Eurovízii v roku 1988, držiteľka ocenení Grammy v USA, World Music v Európe
- 50. výročie narodenia

APRÍL

1. 4. **Medzinárodný deň vtáctva**
1. 4. 1873 narodil sa v Semionove (Rusko) **Sergej Vasilievič Rachmaninov** – ruský hudobný skladateľ a klavírny virtuóz (zomrel 28.3. 1943 v Beverly Hills, USA)
- 145. výročie narodenia

1. 4. 1918 narodil sa v Budapešti (Maďarsko) **Ján Kadár** – slovenský filmový režisér, scenárista, jediný slovenský držiteľ Oskara. Ocenenie získal za film „Obchod na korze“ v roku 1966 v kategórii „najlepší cudzojazyčný film“ (zomrel 1. 6. 1979 v Los Angeles, USA)
- 100. výročie narodenia
2. 4. **Medzinárodný deň detskej knihy**
deň narodenia (1805) dánskeho rozprávkaru Hansa Christiana Andersena
12. 4. 1903 **Svetový deň letectva a kozmonautiky**
12. 4. 1903 narodil sa v Skalici **František Krištof Veselý** (vl. m. František Veselý) – herec, spevák, režisér (zomrel 13. 3. 1977 v Bratislave)
- 115. výročie narodenia
15. 4. 1718 narodil sa v Terchovej **Adam František Kollár** – knihovník, právny historik, pedagóg, filológ, publicista, dvorný radca Márie Terézie, nazývaný „slovenský Sokrates“ (zomrel 10. 7. 1783 vo Viedni, Rakúsko - 235. výročie úmrtia)
- 300. výročie narodenia
16. 4. 1938 narodil sa v Devínskej Novej Vsi **Rudolf Sloboda** – prozaik, básnik, autor próz pre deti, dramatik, scenárista (zomrel 6. 10. 1995 v Devínskej Novej Vsi)
- 80. výročie narodenia
22. 4. **Deň Zeme**
23. 4. **Svetový deň knihy a autorského práva** (UNESCO)
25. 4. 1918 narodila sa v Newporte News (Vigínia, USA) **Ella Fitzgeraldová** – afroame-ricánka džezová speváčka (zomrela 15. 6. 1966 v Beverly Hills, USA)
- 100. výročie narodenia
30. 4. 1938 narodil sa v Kojšove **Juraj Jakubisko** - filmový režisér a scenárista, jedna z najvýraznejších osobností slovenského filmu
- 80. výročie narodenia

MÁJ

1. 5. **Sviatok práce – štátny sviatok**
4. 5. 1943 narodila sa v Bratislave **Helena Dvořáková** – prozaička a publicistka
- 75. výročie narodenia
4. 5. 1978 narodil sa v Košiciach **Peter Bilý** – prozaik, básnik, prekladateľ, publicista
- 40. výročie narodenia
8. 5. 1945 **Deň víťazstva nad fašizmom – 73. výročie**
6. 5. 1988 zomrel v Bratislave **Gejza Dusík** – hudobný skladateľ, priekopník slovenskej populárnej hudby, spoluzakladateľ slovenskej operety a tanga (narodil sa 1. 4. 1907 v Zavare)

- 30. výročie úmrtia
7. 5. 1833 narodil sa v Hamburgu (Nemecko) **Johannes Brahms** – nemecký hudobný skladateľ (zomrel 3. 4. 1897 vo Viedni, Rakúsko)
- 185. výročie narodenia
15. 5. 1848 prijatie **Žiadostí slovenského národa** v Liptovskom Mikuláši. Išlo o prvý slovenský národnopolitický program. Najdôležitejšími boli požiadavky národné – uznanie slovenskej svojbytnosti, vytvorenie slovenskej územnej jednotky s vlastným jazykom a slovenčinou ako úradným jazykom, pomerné zastúpenie v uhorskom parlamente, ...)
- 170. výročie
15. 5. 1943 narodil sa v Urminciach **Ivan Habaj** – prozaik
- 75. výročie narodenia
19. 5. 1883 zomrel v Hornej Lehote **Samo Chalupka** – štúrovský romantický básnik (narodil sa 27. 2. 1812 v Hornej Lehote)
- 135. výročie úmrtia
21. 5. 1928 zomrel v Pakraci (Chorvátsko) **Martin Kukučín** (vl. menom Matej Bencúr) – prozaik, dramatik, publicista, lekár (narodil sa 17. 5. 1860 v Jasenovej)
- 90. výročie úmrtia
22. 5. 1813 narodil sa v Lipsku (Nemecko) **Richard Wagner** – nemecký hudobný skladateľ, reformátor opery (zomrel 13. 2. 1883 v Benátkach, Taliansko)
- 135. výročie úmrtia
- 205. výročie narodenia
28. 5. 1958 zomrel v Bratislave **Mikuláš Schneider-Trnavský** – hudobný skladateľ, dirigent, zbormajster a pedagóg. Zostavil Jednotný katolícky spevník, ktorý vyšiel v roku 1937 a ktorý sa používa dodnes (narodil sa 24. 5. 1881 v Trnave)
- 60. výročie úmrtia

JÚN

1. 6. **Medzinárodný deň detí**
5. 6. 1938 zomrel v Bratislave **Mikuláš Galanda** – akademický maliar, grafik a ilustrátor (narodil sa 4. 5. 1895 v Turčianskych Tepliciach)
- 80. výročie úmrtia
5. 6. 2008 zomrel v Šali **Ján Johanides** – prozaik, esejista (narodil sa 18. 8. 1934 v Dolnom Kubíne)
- 10. výročie úmrtia
6. 6. 1903 narodil sa v Tbilisi (Gruzínsko) **Aram Iljič Chačaturjan** – arménsky/sovietsky hudobný skladateľ, klavirista, dirigent a hudobný pedagóg (zomrel 1. 5. 1978 v Moskve)
- 115. výročie narodenia
7. 6. 1953 narodil sa v Ostrave (Česko) **Jaromír Nohavica** - český folkový spevák,

textár, skladateľ, gitarista, hráč na heligónku

- 65. výročie narodenia

8. 6. 1908 zomrel v Ľubensku (Rusko) **Nikolaj Andrejevič Rimskij - Korsakov** – ruský hudobný skladateľ, dirigent, pedagóg, predstaviteľ národnej hudby, zbieral pôvodné ľudové piesne, staré byliny, dávne legendy (narodil sa 18. 3. 1844 v Tichvine, Rusko)
- 110. výročie úmrtia
17. 6. 1818 narodil sa v Paríži (Francúzsko) **Charles-François Gounod** – francúzsky hudobný skladateľ, muzikológ a hudobný pedagóg (zomrel 18. 10. 1893 v Saint – Cloud, Francúzsko)
- 200. výročie narodenia
22. 6. 1898 narodil sa v Osnabrüku (Nemecko) **Erich Maria Remarque** (vl. m. Erich Paul Remark) – nemecký prozaik (zomrel 25. 9. 1970 v Locarno, Švajčiarsko)
- 120. výročie narodenia
29. 6. 1913 narodil sa v Močaranoch (dnes mestská časť Michaloviec) **Gorazd Zvonický** (vl. m. Andrej Šándor) – básnik katolíckej moderny, pedagóg, prekladateľ, kňaz, misionár a významný exilový pracovník (zomrel 27. 7. 1995 v Ríme, Taliansko)
- 105. výročie narodenia

JÚL

2. 7. 1778 zomrel v Ermenonville (Francúzsko) **Jean-Jacque Rousseau** – francúzsky filozof z obdobia osvietenstva (narodil sa 28. 6. 1712 v Ženeve, Švajčiarsko)
- 240. výročie úmrtia
5. 7. **sviatok sv. Cyrila a sv. Metoda – štátny sviatok**
Deň zahraničných Slovákov
17. 7. 1943 narodil sa v Trnovci nad Váhom **Peter Andruška**, prozaik, básnik, literárny kritik, vedec
- 75. výročie narodenia
22. 7. 1993 zomrel v Bratislave **Pavel Koyš** – básnik, redaktor (narodil sa 8. 1. 1932 v Ladciach)
- 25. výročie úmrtia
29. 7. 1793 narodil sa v Mošovciach **Ján Kollár** – politik, básnik, spisovateľ, ideológ slovenského a predstaviteľ českého a slovenského obrodenia, jazyko-vedec, archeológ, evanjelický kňaz (zomrel 24. 1. 1852 vo Viedni, Rakúsko)
- 225. výročie narodenia

AUGUST

4. 8. 1863 **Deň Matice slovenskej**
- 155. výročie založenia

6. 8. 1928 narodil sa v Pittsburghu (USA) **Andy Warhol** – americký maliar a grafik, filmový režisér, fotograf, jeden z najvýraznejších predstaviteľov pop-artu, jeho rodičia pochádzali zo Slovenska, z obce Miková (zomrel 22. 2. 1987 v New Yorku, USA)
- 90. výročie narodenia
12. 8. 1928 zomrel v Ostrave (Česko) **Leoš Janáček** – český hudobný skladateľ (narodil sa 3. 7. 1854 v Hukvaldoch)
- 90. výročie narodenia
23. 8. 1868 narodil sa v Turej Lúke (dnes časť mesta Myjavy) **Dušan Samuel Jurkovič** – architekt, dizajnér a etnograf, zakladateľ modernej slovenskej architektúry. Na jeho počesť sa od r. 1964 udeľuje Cena Dušana Jurkoviča (zomrel 21. 12. 1947 v Bratislave)
- 150. výročie narodenia
25. 8. 1918 narodil sa v Lawrence (USA) **Leonard Bernstein** – americký hudobný skladateľ, dirigent, klavirista, autor známeho muzikálu West Side Story (zomrel 14. 10. 1990 v New Yorku, USA)
- 100. výročie narodenia
28. 8. 1908 narodila sa v Blatnici **Maša Halpamová** (vyd. Mária Pullmanová) – slovenská poetka a prekladateľka (zomrela 17. 7. 1995 v Bratislave)
- 110. výročie narodenia
29. 8. 1944 vypuklo **Slovenské národné povstanie** – štátny sviatok
- 74. výročie
30. 8. 1903 narodil sa v Brestovanoch **Jozef Nižnánsky** – prozaik, básnik, publicista, prekladateľ, autor populárnych historických románov a povestí (zomrel 7. 3. 1976 v Bratislave)
- 115. výročie narodenia

SEPTEMBER

1. 9. 1992 **Deň ústavy Slovenskej republiky** – štátny sviatok
- 26. výročie
4. 9. 1843 narodil sa v Liptovskom Mikuláši **Ján Levoslav Bella** – hudobný skladateľ (zomrel 25. 5. 1936 v Bratislave)
– 175. výročie narodenia
10. 9. 258 zomrel v Ríme sv. **Vavrinec** – **patrón knihovníkov** (narodil sa v prvej polovici 3. storočia v Orsce (dnes Huesca, Španielsko)
- 1760. výročie úmrtia
9. 9. 1828 narodil sa v Jasnej Poláne (Rusko) **Lev Nikolajevič Tolstoj** – jeden z najväčších ruských i svetových spisovateľov, predstaviteľ realizmu, filozof. Od r. 1904 mu bol osobným lekárom Slováčok Dušan Makovický (zomrel 20. 11. 1890 v Astapove, Rusko)

- 190. výročie narodenia
11. 9. 1958 narodil sa v Holíči **Marián Hatala** – básnik, prozaik, prekladateľ, publicista, pedagóg
- 60. výročie narodenia
14. 9. 1958 narodil sa v Trenčíne **Viliam Klimáček** – básnik, prozaik, dramatik, divadelník, vedúci alternatívneho divadla GUnaGU
- 60. výročie narodenia
20. 9. 1943 narodil sa v Lehote pod Vtáčnikom **Anton Baláž** – prozaik, scenárista, dramatik, publicista
- 75. výročie narodenia
21. 9. 1888 narodil sa v Kostolišti **Martin Benka** – akademický maliar, grafik, ilustrátor, výtvarný pedagóg, jeden zo zakladateľov výtvarnej moderny I. polovice 20. storočia, národný umelec (zomrel 28. 6. 1971 v Malackách)
- 130. výročie narodenia
25. 9. 1908 narodil sa v Pezinku **Eugen Suchoň** – hudobný skladateľ, pedagóg, teoretik, organizátor hudobného života, autor prvej slovenskej národnej opery „Krutňava“ (zomrel 5. 8. 1993 v Bratislave – 25. výročie)
- 110. výročie narodenia
26. 9. 1898 narodil sa v Brooklyne (New York, USA) **George Gershwin** (vl. m. Jacob Gershowitz) – americký hudobný skladateľ klasickej i populárnej hudby, klavirista a dirigent (zomrel 11. 7. 1937 v Los Angeles, USA)
- 120. výročie narodenia
28. 9. 1888 narodil sa v Nitre Michal **Július Bártfay** – sochár, zakladateľská osobnosť moderného slovenského sochárstva, otec Tibora Bártfaya (zomrel 25. 8. 1979 v Bratislave)
- 130. výročie narodenia

OKTÓBER

1. 10. **Medzinárodný deň hudby (UNESCO)**
Svetový deň seniorov (OSN)
3. 10. 1933 narodil sa v Slatinke **Ján Beňo** – prozaik, publicista, prekladateľ
- 85. výročie narodenia
5. 10. 1943 narodila sa v Levoči **Etela Farkašová** – spisovateľka, esejistka, publicistka a filozofka
- 75. výročie narodenia
10. 10. 1813 narodil sa v Le Roncole (Taliansko) **Giuseppe Fortunino Francesco Verdi** – taliansky hudobný skladateľ (zomrel 27. 1. 1901 v Miláne)
- 205. výročie narodenia
11. 10. 1963 zomrela v Grasse (Francúzsko) **Édith Piaf** (vl. m. Édith Giovanna Gassion) – francúzska kabaretná speváčka, šansonierka, skladateľka, herečka (narodila sa 19. 12. 1915 v Paríži)

- 55. výročie úmrtia
18. 10. 1888 narodil sa vo Vrbici **Martin Rázus** – básnik, prozaik, dramatik, publicista (zomrel 8. 8. 1937 v Brezne)
- 130. výročie narodenia
22. 10. 1913 narodil sa v Žiline **Ján Lenčo** – prozaik, autor literatúry pre deti a mládež, literárny kritik, prekladateľ (zomrel 1. 11. 2012 v Žiline)
- 85. výročie narodenia
25. 10. 1838 narodil sa v Paríži (Francúzsko) **Georges Bizet** – francúzsky hudobný skladateľ obdobia romantizmu (zomrel 3. 6. 1875 v Bougival, Francúzsko)
- 180. výročie narodenia
28. 10. 1918 **vznik 1. Československej republiky**
- 100. výročie

NOVEMBER

6. 11. 1893 zomrel v Sankt Peterburgu (Rusko) **Piotr Iljič Čajkovskij** – ruský hudobný skladateľ obdobia romantizmu, hudobný kritik, dirigent (narodil sa 7. 5. 1840 vo Votkinsku, Rusko)
- 125. výročie úmrtia
6. 11. 1973 zomrel v Bratislave **Valentín Beniak** – básnik a prekladateľ, predstaviteľ katolíckej moderny. Gymnázium absolvoval v Nitre. (narodil sa 19. 2. 1894 v Chynoranoch)
- 45. výročie úmrtia
11. 11. 1918 **Koniec I. svetovej vojny**
- 100. výročie
12. 11. 1918 narodil sa v Krompachoch **Bartolomej Urbanec** – hudobný skladateľ a dirigent (zomrel 2. 7. 1983 v Bratislave)
- 100. výročie narodenia
13. 11. 1868 zomrel v Paríži (Francúzsko) **Gioacchino Rossini** – taliansky hudobný skladateľ (narodil sa 29. 2. 1792 v Pesare, Taliansko)
- 150. výročie úmrtia
13. 11. 1953 narodil sa v Bratislave **Igor Hochel** – básnik, prozaik, prekladateľ, literárny vedec, vysokoškolský pedagóg UKF v Nitre
- 65. výročie narodenia
14. 11. 1778 narodil sa v Bratislave **Ján Nepomuk Hummel** – klavirista, hudobný skladateľ, kapelník a pedagóg (zomrel 17. 10. 1837 vo Weimare, Nemecko)
- 240. výročie narodenia
15. 11. 1933 narodila sa vo Velkom Meziříčí (Česko) **Jaroslava Blažková** – slovenská prozaička, publicistka, autorka kníh pre deti a mládež (zomrela 20. 2. 2017 v Guelf, Kanada)
- 85. výročie narodenia

15. 11. 1978 narodil sa v Brezne **Jozef Karika** – spisovateľ a publicista
- 40. výročie narodenia
17. 11. **Deň boja za slobodu a demokraciu – štátny sviatok**
Medzinárodný deň študentstva
19. 11. 1828 zomrel vo Viedni (Rakúsko) **Franz Schubert** – rakúsky hudobný skladateľ obdobia ranného romantizmu (narodil sa 31. 1. 1797 vo Viedni)
- 190. výročie úmrtia
19. 11. 1903 narodil sa v Kuklove **Andrej Žarnov** (vl. m. František Šubík) – slovenský exilový básnik katolíckej moderny, prekladateľ, lekár (zomrel 16. 3. 1982 v Poughkeepsie, USA)
- 115. výročie narodenia
20. 11. 1918 narodil sa v Spišskom Štiavniku **Tibor Frešo** – hudobný skladateľ a dirigent
(zomrel 7. 7. 1987 v Piešťanoch)
- 100. výročie narodenia
22. 11. 1913 narodil sa v Hlohovci **Andrej Lieskovský** – hudobný skladateľ a klavirista. Jeho piesne sa s obľubou hrávali v rozhlase v 50., 60. a 70. rokoch 20. storočia. Hrajú sa aj dnes ako naše známe slovenské evergreeny a patria do fondu slovenskej hudobnej kultúry (zomrel 17. 3. 1995 v Bratislave)
- 105. výročie narodenia

DECEMBER

7. 12. 1948 narodil sa v Bratislave **Pavol Hammel** – spevák, skladateľ, gitarista, hudobný producent
- 70. výročie narodenia
10. 12. 1928 narodil sa v Závažnej Porube **Milan Rúfus** – básnik, esejista, literárny kritik, prekladateľ (zomrel 11. 1. 2009 v Bratislave)
- 90. výročie narodenia
11. 12. 1803 narodil sa v La Côte-Saint-André (Francúzsko) **Hector Berlioz** – francúzsky hudobný skladateľ, spisovateľ, hudobný kritik (zomrel 8. 3. 1869 v Paríži, Francúzsko)
- 215. výročie narodenia
12. 12. 1918 narodil sa v Ponikách **Štefan Žáry** – básnik, prozaik, esejista, prekladateľ (zomrel 25. 8. 2007 v Bratislave)
- 100. výročie narodenia
16. 12. 1898 narodil sa v Zemianskom Lieskovom **Ján Smrek** (vl.m. Ján Čietek) – básnik, prekladateľ, autor poézie pre deti, editor, vydavateľ (zomrel 18. 12. 1982 v Bratislave)
- 120. výročie narodenia

19. 12. 1863 narodil sa v Liptovskom Jáne **Ján Čajak** – spisovateľ a prekladateľ (zomrel 29. 5. 1944 v Báčskom Petrovci, Srbsko)
- 155. výročie narodenia
22. 12. 1858 narodil sa v Luce (Taliansko) **Giacomo** Antonio Domenico Michele Secondo Maria **Puccini** – taliansky hudobný skladateľ (zomrel 29. 11. 1924 v Bruseli, Belgicko)
- 160. výročie narodenia
22. 12. 1948 zomrel v Nitre ThDr. **Karol Kmeťko** – náboženský spisovateľ, katolícky cirkevný hodnostár, od r. 1921 nitriansky biskup, od r. 1944 arcibiskup ad personam (narodil sa 12. 12. 1875 v Dolných Držkovciach)
- 70. výročie úmrtia
22. 12. 1943 narodil sa v Jakubove **Štefan Moravčík** – básnik, prozaik, esejista, autor literatúry pre deti, redaktor
- 75. výročie narodenia
24. 12. 1798 narodil sa v Zaosie (Bielorusko) **Adam Bernard Mickiewicz** – poľský romantický básnik, dramatik, publicista (zomrel 26. 11. 1855 v Carihrade - dnešný Istanbul, Turecko)
- 220. výročie narodenia
25. 12. 1908 narodila sa v Dolnej Lehote **Mária Jančová** – autorka literatúry pre deti a mládež, poetka a prozaička (zomrela 18. 8. 2003 v Bratislave – 15. výročie úmrtia)
- 110. výročie narodenia
25. 12. 1953 zomrel v Martine **Július Barč - Ivan** – dramatik, prozaik (narodil sa 1. 5. 1905 v Krompachoch)
- 65. výročie úmrtia
9. 12. 1978 narodila sa v Martine Jana Kirschnerová, umeleckým menom **Jana Kirschner** – speváčka, skladateľka, viacnásobná držiteľka hudobných ocenení
- 40. výročie narodenia

Výročia bez presnejších údajov

- 863 **príchod solúnskych bratov Cyrila a Metoda na Veľkú Moravu**
- 1 155. výročie
- 1968 rok založenie rockovej skupiny **ELÁN**
- 50. výročie
- 1963 rok založenia rockovej skupiny **PRÚDY**, ktorá je v súčasnosti voľným združením hudobníkov okolo jej lídra, speváka Pavla Hammela
- 55. výročie

Profily jubilujúcich autorov

Adam František Kollár

300. výročie narodenia

Adam František Kollár (Kolárik) sa narodil 17. apríla 1718 v Terchovej v rodine roľníka (otec Matej Kolárik, matka Regína, rod. Myslovská)), ktorý sa neskôr stal strážcom medeným baní v Španej Doline. Študoval v Banskej Štiavnici, Banskej Bystrici, na jezuitskom kolégiu v Trnave (1734-1736). Potom vo Viedni filozofiu (1740-1742) a teológiu (1746-1748), ale ešte pred vysvätením za kňaza z jezuitského rádu vystúpil (1748).

V rokoch 1742 – 1745 učil v Liptovskom Mikuláši. Zásluhou vplyvného protektora, osobného lekára Márie Terézie a prefekta Dvorskej knižnice Gerharda van Swieten, začal pracovať v tejto knižnici ako skriptor. Bolo to v roku 1748. Prejavil však také rozsiahle vedomosti a takú znalosť jazykov, že jeho služby využíval aj kráľovský dvor, ba stal sa aj radcom kráľovnej Márie Terézie. Slovenskí vzdelanci tých čias priam povinne museli vládť niekoľko jazykov, okrem materinského nemčinu, maďarčinu, latinčinu, poprípade gréčtinu. No viacerí z nich boli fenomenálnymi polyglotmi. Osobitne rozsiahle vedomosti nadobudol A. F. Kollár, ktorý ovládal takmer všetky slovanské jazyky, vedel veľmi dobre po hebrejsky, turecky, arabsky, perzsky, pasívne ovládal francúzštinu a našli sa u neho i záznamy v rumunčine. V rokoch 1748 – 1751 prednášal gréčtinu na lekárskej fakulte vo Viedni. Od roku 1766 prednášal dejiny, diplomatiku a štátne právo na Filozofickej fakulte Viedenskej univerzity, od roku 1774 bol jej dekanom.

Roku 1762 navštívil v Bratislave vdovu po Matejovi Belovi a oboznámil sa s jeho pozostalosťou. Je možné, že sa tu inšpiroval k založeniu vedeckej spoločnosti (Societas literaria) v Uhorsku, podľa príkladu Francúzskej akadémie, no vďaka chýbajúcej podpore jezuitov mu jeho snaha nevyšla. Poukazoval na to, že stará feudálna spoločnosť potrebuje zásadné reformy. Vypracovával správy a odborné posudky v rozličných sporných právnych, historických i zahraničnopolitických otázkach. Od 50. rokov vypracovával expertízy pre Dvorskú banskú a mincovnú komoru. Roku 1764 vypracoval pre Št. radu elaborát O snemoch a zákonodarnej moci v kráľovstve Uhorskom. Kráľovná si ho obľúbila, dokonca sa sama ponúkla za krstnú matku jeho jedinej dcéry. Štátny radca barón Egydius Borié pokladal Kollára za „skúseného poradcu na uhorské záležitosti, predovšetkým však na uhorské právo“, štátny radca barón Friedrich Bindersi zasa cenil, že má „dôkladnú znalosť uhorských dejín, práva a ústavy“, a štátny radca Johann Löhr sa o ňom vyjadril ako o „najkvalifikovanejšom odborníkovi na nezaplatenie“. Vo svojich návrhoch sa dožadoval zrušiť nevoľníctvo, zlepšiť postavenie roľníkov, umožniť aj nešľachticom zastávať verejné úrady. Horlil za náboženskú znášanlivosť. Márii Terézii napísal: „Tolerancia nech je zásadou každého kresťanského panovníka.“ Bránil kráľovské privilégia pred svojvôľou cirkevnej vrchnosti a vyslúžil si za to prívlastok „bezbožný“. Navrhoval zdaníť šľachtu. Aj za to zožal búrku nevôle. Priazeň

kráľovnej však netratil. Národné povedomie vyjadroval vo svojich elaborátoch i vedeckých prácach. Jeho slovanské povedomie vychádzalo z tradičnej predstavy o organickej príslušnosti Slovákov k veľkému slovanskému národu a o blízkosti slovanských jazykov. Vlastnil jednu z najväčších súkromných slovanských knižníc. Uverejnil state z diel byzantských cisárov a súdobých Slovanoch a položil základy skúmania slovanských starožitností. Bránil starobylosť a autochtónnosť Slovanov v starej Panónii. Prijímal a rozpracovával tzv. pohostinnú teóriu Samuela Timona, podľa ktorého predkovia Slovákov sa dobrovoľne spojili s Maďarmi a spoločne založili uhorský štát.

Mária Terézia trinásť rokov nezvolala schôdzu uhorského snemu. Keď sa napokon zišiel, mal búrlivý priebeh. zasadanie trvalo deväť mesiacov a mesiac s toho sa zaoberalo spisom O pôvode a nepretržitom používaní zákonodarnej moci uhorských kráľov v cirkevných záležitostiach, v ktorom Kollár ostro napadol nezdaniteľnosť cirkevných majetkov a šľachty. Vypracoval ho pravdepodobne na podnet Márie Terézie. Snem sformuloval 61 výhrad, cirkev dala spis na index a mestský kat ho musel verejne na námestí roztrhať a spáliť. Kráľovnú to tak nahnevalo, že zosadenie snemu už nikdy viac nezvolala. Nakoniec však jeho knihu stiahla. Čiastočne sa realizoval vo vydávaní časopisu Privilegierte Auzeigen (Výsadné oznamy 1771 – 1776), ktorý však nemal vysokú vedeckú úroveň.

Mária Terézia však aj naďalej poverovala Kollára ďalšími úlohami a funkciami. Roku 1774 ho vymenovala za člena školskej komisie s úlohou vypracovať návrh na reformu gymnázií. Stal sa aj dekanom Filozofickej fakulty Viedenskej univerzity (1774), vymenovali ho za generálneho riaditeľa gymnázií v habsburskej ríši a po náhlej Swietenovej smrti i za prefekta Dvorskej knižnice. Školstvo považoval za záležitosť štátu a bol zásadne proti kňazom ako učiteľom na školách. Svojimi pedagogickými názormi ovplyvnil aj veľkú uhorskú osvietenskú reformu Ratio educationis (1777). Bol reprezentant viedenskej školy pedagógov osvietenského absolutizmu, schvaľoval teda rovnosť občanov. Rozpracoval najmä vzťah absolutistického štátu k cirkvi. Dostal prímene „Slovenský Sokrates“. Kollár je autorom mnohých právnických a historických spisov, učebníc, prekladal, zaoberal sa archívnictvom, vydával pramene k uhorským a rakúskym dejinám. Jeho najvýznamnejšími dielami sú Pôvaby dejín uhorského práva a rozsiahla práca o dejinách uhorskej diplomacie. V roku 1762 vydal Dejiny patronátneho práva uhorských apoštolských kráľov, kde dokazuje historické právo uhorských kráľov vymenovávať a premiestňovať biskupov, darovať a odnímať cirkvi majetky. Vydal aj Saadeniho Turecké anály, dielo humanistu Gašpara Ursinia Velia O panónskej vojne, dielo ostrihomského arcibiskupa M. Oláha a pramene k dejinám Viedne. Napísal aj prvé dejiny Zakarpatských Ukrajincov. Písal i oslavné príležitostné básne na Máriu Teréziu a jej manžela Františka Lotrinského, na pápeža pri príležitosti jeho návštevy vo Viedni, ale i na Volgu a ruskú cárovnú Katarínu II.

Roku 1775 mu Mária Terézia obnovila zemianstvo a darovala mu dedinu Keresztény v Šopronskej stolici. Šľachta ho nenávidela, preklínala a prisúdila mu nálepku „zradca“. Zomrel ako 65-ročný 10. júla 1783 vo Viedni. Jeho meno nadhlo vymazali z dejín. Až neskôr priznali jeho učenosť.

Zdroj: <http://referaty.atlas.sk/practicke-pomocky/zivotopisy/29145/bezbozny-zradca-a-slovensky-sokrates-adam-frantisek-kollar>

Slovenský biografický slovník : (od roku 833 do roku 1990) III. Zväzok K-L. Martin : Matica slovenská, 1989. – 589 s. S.143 – 145

Profily jubilujúcich autorov

Štefan Žáry 100. výročie narodenia

Štefan Žáry sa narodil 12. decembra 1918 v Ponikách, v učiteľskej rodine. Základnú školu vychodil v rodisku, prvé tri triedy gymnázia navštevoval vo Zvolene, potom sa rodina presťahovala do Banskej Bystrice, kde v roku 1938 zmaturoval. V štúdiu pokračoval na Filozofickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave slovenský a nemecký jazyk. Po ukončení vysokoškolského štúdia v roku 1942 nastúpil na vojenskú prezenčnú službu. Začiatkom roku 1944 bol odvelený na taliansky front, kde sa ilegálne zúčastnil protifašistického odboja. Po skončení vojny tri roky pracoval v redakcii Národnej obrody, potom dva roky bol dopisovateľom ČTK v Ríme. Po návrate v roku 1950 krátko pracoval v Zväze slovenských spisovateľov. Potom nastúpil do vydavateľstva Slovenský spisovateľ, kde pôsobil ako redaktor, šéfredaktor a neskôr ako riaditeľ celé dve desaťročia. Po politicky motivovanej kritike činnosti vydavateľstva v roku 1970 odstúpil z funkcie riaditeľa a stal sa profesionálnym spisovateľom.

Štefan Žáry zomrel 25. augusta 2007 vo veku nedožitých 89 rokov v Bratislave. Bol prvým manželom prozaičky Hany Ponickéj. Vyše 40 rokov prežil v druhom manželstve s významnou prekladateľkou a redaktorkou Magdou Žáryovou.

Prvé básne časopisecky publikoval už ako gymnazista. Knižne debutoval ako dvadsaťročný zbierkou vlasteneckej lyriky **Srdcia na mozaike (1938)**, v ktorej vyslovil svoje obavy z nástupu fašizmu v Európe a jeho možných dôsledkov. Jeho tvorba sa rozvinula počas 2. svetovej vojny, kedy sa stal aktívnym príslušníkom nadrealistickej skupiny. Vyslovil svoj protivojnový protest i obavy z vývoja spoločnosti v povojnových rokoch v básnických zbierkach **Zvieratník (1941)**, **Stigmatizovaný vek (1944)**, **Pečať plných amfor (1944)**, **Pavúk pútnik (1946)** a **Dobrá deň, pán Villon (1947)**. V epickej skladbe **Meč a vavrín (1948)** sa pokúsil nájsť paralelu medzi ozbrojeným vystúpením slovenského ľudu v rokoch 1848-49 a Slovenským národným povstaním. Básnickou konfrontáciou prežitej skúsenosti a nastupujúcej skutočnosti v nových spoločensko - politických podmienkach sa vyznačujú zbierky **Cesta (1952)**, **Aká to vôňa (1954)** a **Návšteva (1955)**. V ďalších básnických zbierkach **Po mne iní (1957)**, **Ikar večne živý**, **Zázračný triesvy koráb (obe 1960)** a **Osmelenie do dňa (1962)** nastolil mnohé závažné mravné problémy vtedajšej spoločnosti. Iné poetické ladenie i postupy, v ktorých nachádzame ozvenu nadrealizmu, má zbierka **Romanca o Esmeralde (1962)**. Lúboštné motívy, ktoré sú prítomné v celej básnickej tvorbe Š. Žáryho, sa stali dominantnými v zbierke **Dvanásťkrát žena (1964)**.

Dve nasledujúce knihy **Múza oblieha Tróju (1965)** a **Púť za kolibríkom (1966)** sú lyrickým zápisníkom, v ktorom autor evokuje svoje zážitky zo stretnutí s literárnymi druhmi a z poznania ich spoločných úsilí, aby v druhej zo spomínaných kníh mohol potvrdiť platnosť tých citových hodnôt, ktoré absorbujeme do svojho charakteru už v detstve. V tejto línii idealizácie detstva a spôsobu života dedinského človeka pokračuje aj v lyricko - epickej

skladbe **Svätojánský sen (1974)**. Osobným vyznaním a holdom ideálom SNP je básnická zbierka **Leto nášho dospievania (1974)**. Kritickou sondou do paradoxov a protirečení súčasnej spoločnosti sú zbierky **Smaragdové rúno (1977)**, **Opojenie (1978)**, **Kotvy a krídla (1981)**, **Rok s vlčicou (1982)** a **Čierna Ofélia (1984)**. Zbierka satirických veršov **Satironikon (1990)** je paródiou na slovenské ľudové piesne, porekadlá a príslovia, s kritickým postojom k neduhom našej spoločnosti. Básnickou reflexiou na súčasný stav spoločnosti a jej nedostatky, no zároveň i vierou vo víťazstvo pozitívnych hodnôt života je básnická zbierka **Tobogan (1992)**. Zo Žáryho poetickej dielne vyšla aj zbierka **Malá letná suita v štyroch vetách (1995)**.

Súbežne s poéziou, ktorá však zostáva základnou doménou Žáryho literárnej sebareflexie, písal aj prózu. Zbierka noviel **Apeninský vzduch (1947)** čerpá zo zážitkov a skúseností, ktoré získal na talianskom fronte. Tieto motívy potom rozšíril v knihe próz **Dolu na juhu (1955)**. Tematicky v nej zužitkoval vlastné skúsenosti korešpondenta v povojnových rokoch. Obe zbierky vyšli neskôr v samostatnej knihe **Kde citróny kvitnú (1962)**. V autobiografických románoch **Azúrová anabáza (1972)** a **Úsmevné údolie (1976)** sa opäť vrátil do rokov mladosti. Knihy spomienkovo - biografických esejí **Snímanie masiek (1979)**, **Zlatoústi rozprávači (1984)**, **Rande s básnikmi (1988)**, **Nedávny dávny svet (1995)**, **Anekdôtický slovník slovenských spisovateľov (1996)** sú výpoveďou o osobnostiach slovenskej literatúry i slovenského výtvarného umenia, ktorí ako priatelia výrazne vstúpili do autorovho života. S úsmevným nadhľadom odhaľuje zákulisie ich súkromného života, zdroje ich inšpirácie i motívy ich konania. Kniha **Stovežatý básnik (1984)** je biografickou esejou o V. Nezvalovi. Nateraz poslednou prozaickou knihou Štefana Žáryho je kniha noviel **Ktorýsi deň z konca leta (1998)**.

Pre deti napísal skladbu **Zázračné oči (1954)**, veršované historické príbehy **Povesti a báje (1957)** a zbierky s námetmi detstva **Ohňostroj (1961)**, **Kukučkové hodiny (1964)**, zbierku autorských rozprávok **Červená žufanka (1974)**, lyrické zbierky básní s témou prírody **Ako dočiahneme slnce (1979)**, **Ako koncertuje zima (1980)** a leporelo **Zimový koncert (1988)**. Je tiež autorom veršovanej drámy **Slnovraty (1946)**, vystihujúcej tragiku ľudstva vo vojnovom konflikte. Jeho posledný literárny počin predstavuje kniha poézie **Orchidea nostalgis**.

Štefan Žáry bol prekladateľom poézie z románskych literatúr. Preložil výbery z poézie G. Appolinaira, J. A. Rimbauda, P. Eluarda, F. G. Lorcu, P. Nerudu, N. Guilena, G. Rodariho, S. Quasimoda, P.P. Pasoliniho, L. Pignottiho a G. Ungarettiho.

Bol držiteľom viacerých štátnych, národných a vydavateľských cien a vyznamenaní. V roku 1998 na 18. Svetovom kongrese básnikov v Bratislave mu Svetová akadémia umenia a kultúry (WAAC) udelila čestný doktorát literatúry.

Zdroj:<http://skolskyservis.teraz.sk/zaujímavosti/literatura-basnik-stefan-zary-vyrocie/7028-clanok.html>
<https://www.osobnosti.sk/osobnost/stefan-zary-343>

Finančná podpora z verejných zdrojov poskytovaných Fondom na podporu umenia za rok 2017

Štruktúra podpornej činnosti: Program 5 – Pamäťové a fondové inštitúcie

5.1.1 – Odborná činnosť knižníc a knižničná infraštruktúra

5.1.2 – Podujatia a vzdelávacie aktivity

5.1.3 – Akvizícia knižníc

5.1.3 – Akvizícia knižníc	
okres NITRA:	Schválená dotácia v €:
KRAJSKÁ KNIŽNICA KAROLA KMEŤKA V NITRE	10 000.-
MsK VRÁBLE	3 600.-
ObK Jarok	1 000.-
ObK Jelenec	1 000.-
ObK Mojmirovce	1 000.-
ObK Nová Ves nad Žitavou	1 000.-
ObK Svätoplukovo	1 000.-
ObK Vinodol	1 000.-

okres ŠAĽA:	Schválená dotácia v €:
MsK ŠAĽA	3 000.-
ObK Močenok	1 000.-
ObK Dlhá nad Váhom	1 000.-
ObK Trnovec nad Váhom	1 000.-

okres ZLATÉ MORAVCE	Schválená dotácia v €:
MsK ZLATÉ MORAVCE	3 000.-
ObK Topoľčianky	1 000.-
ObK Skýcov	1 000.-

5.1.1 – Odborná činnosť knižníc a knižničná infraštruktúra

okresy Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce	Schválená dotácia v €:
KRAJSKÁ KNIŽNICA KAROLA KMEŤKA V NITRE	10 000.-
MsK ŠAĽA	1 500.-
MsK ZLATÉ MORAVCE	2 500.-
ObK Topoľčianky	1 500.-
ObK Mojmírovce	1 500.-
ObK Vinodol	1 500.-
ObK Dlhá nad Váhom	1 500.-

Podporené projekty Krajskej knižnice Karola Kmeťka v Nitre z verejných zdrojov Fondu na podporu umenia za rok 2017

Revitalizáciu webovej stránky podporil z verejných zdrojov Fond na podporu umenia sumou 1 500,- €.

Názov projektu: *Revitalizácia webovej stránky*

Interiérové vybavenie – nákup knižných regálov v počte 108 kusov podporil z verejných zdrojov Fond na podporu umenia sumou 10 000 ,- €.

Regály slúžia používateľom na úseku krásnej literatúry pre dospelých.

Názov projektu: *Nový knižničný nábytok – príjemné prostredie pre používateľov*

Krajská knižnica Karola Kmeťka v Nitre zrealizovala nákup nových kníh z verejných zdrojov Fondu na podporu umenia v sume 10 000,- €. Knižnica zakúpila 1 295 knižničných jednotiek.

Názov projektu: *Knižnica – trvalý zdroj informácií*

REVITALIZOVANÁ WEBOVÁ STRÁNKA KRAJSKEJ KNIŽNICE KAROLA KMEŤKA V NITRE

**KRAJSKÁ KNIŽNICA
KAROLA KMEŤKA V NITRE**

ON-LINE katalóg | Osobné konto

Úvod | O nás | Služby | Výpožičný čas | Podujatia | Zverejňovanie | Dokumenty | Katalóg | Kontakt | Projekty

PIŠETE bakalársku, diplomovú alebo inú odbornú prácu?
Nevíete ako začať? Využite rešeršné služby našej študovne, zadajte si tému a kľúčové slová. Literatúru vyhľadáme za Vás!
 Viac potrebné informácie získate v študovni Krajskej knižnice Karola Kmeťka na Fraňa Mojtu 18 alebo na www.krajskainicnicanitra.sk
 Tešíme sa na Vašu návštevu.

Najpoužívanejšie linky

- Knižničný a výpožičný poriadok
- MVS
- Výpožičné služby
- Cenník služieb

Kronika knižnice

KRONIKA

Využite naše rešeršné služby.
 Literatúru k Vašej téme vyhľadáme za Vás.

Janko Blaho

Krajská knižnica Karola Kmeťka v Nitre
 Vás pozýva na podujatie
Skalica je pječné mjesto
 Janko Blaho očami jeho žiaka
 Jána Konstantyho
 29. 11. 2017 o 15:00 hod.
 Fraňa Mojtu 18

Naše priestory
 20. výročie premeny

Jeseň v knižnici

Spestrite si jeseň knižnými novinkami z knižnice

Príďte navštíviť našu knižnicu a urobte si vychráni jeseňný výstavný

Vitajte v knižnici

Podporili nás

Webová stránka Krajskej knižnice Karola Kmeťka v Nitre bola podporená z verejných zdrojov **Fondu na podporu umenia**

u. fond na podporu umenia

Priviesť kvalitu k deťom bude úlohou Centra literatúry

Ministerstvo kultúry chce, aby deti a mládež častejšie siahli po kvalitných knihách. Pomôcť v tom má nové Centrum literatúry pre deti a mládež a podpory čítania pri Bibiane - medzinárodnom dome umenia pre deti v Bratislave.

Na rozdiel od viacerých krajín západnej Európy, ale aj ďalších krajín mimo EÚ, nemá podľa ministerstva kultúry Slovensko vypracovaný účinný systém podpory čítania. Podľa ministerstva je novým javom posledných rokov ľahostajnosť a nezáujem detí a mládeže o čítanie a knihy.

Centrum literatúry pre deti a mládež a podpory čítania má vzniknúť k 1. januáru 2018 v rámci Bibiany, ktorá je jednou z rezortných organizácií ministerstva kultúry. Centrum bude spolupracovať s expertmi z viacerých spoločenskovedných disciplín aj zo zahraničia.

„Centrum nemá ambíciu metodicky usmerňovať knižnice ani ich činnosť, čo patrí do kompetencie Slovenskej národnej knižnice v Martine. Bude však tak ako doteraz Bibiana poskytovať aj knižniciam možnosť využívať aktivity na podporu čítania a zúčastňovať sa na programoch, ktoré bude centrum pripravovať,“ priblížilo svoje zámery v koncepcii ministerstvo. Zriadením centra v Bibiane sa podľa neho posilní spojenie literatúry, ilustrácie a divadla a vytvorí sa jednotná platforma na výchovu detí vo všetkých oblastiach umenia. Centrum má okrem iného vytvárať metódy podpory čítania, spájať rôzne iniciatívy a organizácie v tejto oblasti, vytvárať metodické materiály a školiť.

Jeho náplňou má byť ďalej umelecká, vzdelávacia a vydavateľská činnosť, medzi iným má organizovať vlastné programy zamerané na kultúru čítania. Tiež má využiť už existujúce podujatia a časopis Slniečko určený žiakom 1. až 5. ročníka základných škôl na formovanie vzťahu detí k literatúre a ilustráciám.

Zdroj: <https://kultura.pravda.sk/kniha/clanok/449917-priviest-kvalitu-k-detom-bude-ulohou-centra-literatury/>

Foto: <https://www.google.sk/search?q=obrazky+kniznice>

Obecnú knižnicu v Topoľčiankach renovovali

Používatelia a návštevníci môžu opäť po mesiaci využívať všetky služby, ktoré im knižnica ponúka. Knižnica bola pre verejnosť zatvorená od 1. novembra 2017 a svoju činnosť opäť zahájila od 1. decembra 2017.

Vďaka Fondu na podporu umenia bola knižnica z verejných zdrojov podporená v dvoch projektoch. Prvý sa týkal nákupu knižničného fondu, z ktorého bolo knižnici pridelených 1 000,- €. Z uvedených financií, spolu so spolufinancovaním Obce Topoľčianky, sme zakúpili 146 nových knižných titulov. Druhý projekt bol vypracovaný na nákup knižných regálov. Knižnica dostala 1 500,- € a z uvedenej finančnej čiastky sa podarilo nakúpiť a vymeniť 15 kusov regálov. Popri nasledovnej zmene bola knižnica vymaľovaná, vymenili sa svietidlá a podlaha. Vďaka patrí obecnému úradu a všetkým ochotným ľuďom, ktorí sa na úpravách prispievajúcich k spríjemneniu priestorov knižnice podieľali.

Monika Brandtová
Obecná knižnica Topoľčianky

uloženie pôvodných regálov

uloženie nových bielych regálov

pôvodný priestor

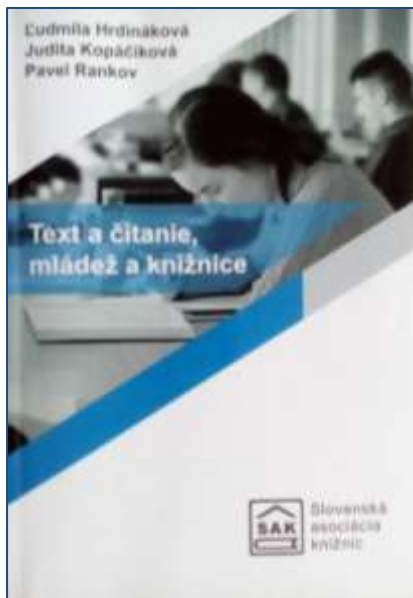

nový priestor - podlaha, osvetlenie

u. fond
na podporu
umenia

Foto: archív Obecnjej knižnice Topolčianky

Výskum čítania mládeže vo veku 13-17 rokov v Slovenskej republike (8. ročníky ZŠ, 2. ročníky SŠ)

Slovenská asociácia knižníc v spolupráci s regionálnymi knižnicami s krajskou pôsobnosťou pripravili v roku 2017 výskum čítania mládeže vo veku 13 – 17 rokov v Slovenskej republike. Výskum bol zameraný na čítanie, vzťah mladých ľudí ku knihám a využívanie služieb knižníc žiakov 8. ročníkov základných a 2. ročníkov stredných škôl. Realizoval sa anonymnou dotazníkovou metódou v kombinácii s riadenými individuálnymi rozhovormi. Gestorom výskumu bola Slovenská asociácia knižníc spoločne s Katedrou knižničnej a informačnej vedy Filozofickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave a Ústredná knižnica Slovenskej akadémie vied. Výskum podporil z verejných zdrojov Fond na podporu umenia. Vydaná publikácia v elektronickej verzii bude zverejnená na webovej stránke Slovenskej asociácie knižníc (január – február 2018).

Záver výskumu

Výskum odkryl veľa problematických aspektov a otvoril veľa otázok:

- **mládež vo veku 13 – 17 rokov využíva služby knižníc vo veľmi malej miere**
- aktívnejšie sú dievčatá
- zreteľný vplyv na návštevnosť knižníc: vek a typ navštevovanej školy, čítanie v ranom detstve v rodinnom prostredí
- malý vplyv: ostatné demografické charakteristiky, vzdelanie rodičov, zreteľný u rodičov s vysokoškolským vzdelaním (zanepřázdnenosť, nezaujem, ľahostajnosť, ignorovanie tejto témy, nedostatok informácií)
- minimálne vzťahy medzi knižnicami a vzdelávaním – integrovať knižnice a informačné zdroje do vzdelávania
- posilňovať najviac využívané služby - požičiavanie dokumentov, venovať pozornosť aj ostatným dôvodom - komunikácia, socializácia, reprografické služby
- potrebná je národná stratégia rozvoja čitateľskej gramotnosti naprieč rezortmi - najmä kultúry a školstva
- vypracovať a podporovať vhodné nástroje podpory čítateľstva a čitateľskej motivácie pre jednotlivé vekové kategórie – napr. vyhlásenie celoslovenskej čitateľskej súťaže, inej celoslovenskej aktivity – SAK
- **podporovať a rozvíjať spoluprácu rodiny, školy, verejnej knižnice na národnej, regionálnej i lokálnej úrovni**
- podporovať rozvoj čítateľstva v rodinách - výskumy, popularizácia a medializácia významu čítania smerom k rodičom

- podporovať rodinné čítanie a rozvoj čitateľskej gramotnosti detí od útleho veku - spolupracovať so samosprávnymi krajinami, mestami a obcami ako zriaďovateľmi verejných knižníc a ZMOS napr. **formou bezplatnej čitateľskej registrácie vo verejných knižniciach od narodenia dieťaťa až do jeho nástupu na povinnú školskú dochádzku – projekt Staromestskej knižnice v Bratislave – Krok za krokom k čítateľstvu** – od roku 2016 všetky novonarodené deti s trvalým bydliskom v mestskej časti Bratislava-Staré Mesto získavajú bezplatnú čitateľskú registráciu v Staromestskej knižnici; v roku 2017 sa k projektu pripojila i Krajská knižnica v Žiline, projekt rozšíriť na celé Slovensko a finančne verejným knižniciam kompenzovať príjmy za čitateľskú registráciu detí)
- podporovať integráciu nezávislého a samostatného čítania a služieb knižníc do vzdelávacích procesov. V spolupráci s MŠVVaŠ SR, zriaďovateľmi základných a stredných škôl (mestá, obce, samosprávne kraje) i samotnými školami **zaradiť do učebných osnov minimálne 1. a 5. ročníkov základných škôl a 1. ročníkov stredných škôl povinnú návštevu verejných knižníc v lokalite umiestnenia školy** – prezentovať možnosti využitia služieb verejných knižníc
- podporovať intenzívny rozvoj školských knižníc.

Zdroj: <http://www.sakba.sk/dokumenty/2017/vyskum-prezentacia-Kopacikova5.pdf>

Foto: Krajská knižnica Karola Kmeťka v Nitre

Lepšie sa číta v pohodlných kreslách

Fond na podporu umenia podporil projekt mestskej knižnice v Zlatých Moravciach zo svojej štruktúry podpornej činnosti na rok 2017 v podprograme 5.1.1 Odborná činnosť knižníc a knižničná infraštruktúra v sume 2 500,- €. V tomto podprograme je podpora zameraná na skvalitnenie, modernizáciu a ďalší rozvoj knižníc a ich služieb. Knižnica z uvedeného podprogramu zakúpila 20 nových kresiel do čítárne, 2 stolíky a 50 stoličiek na podujatia.

u. fond
na podporu
umenia

Foto: archív Mestskej knižnice v Zlatých Moravciach

Referentky FPU školili v krajskej knižnici

Spolok slovenských knihovníkov a knižníc – Krajská pobočka Nitra a Krajská knižnica Karola Kmeťka v Nitre zorganizovali dňa 13. decembra 2018 v nových priestoroch krajskej knižnice stretnutie pod názvom FPU – PROJEKTY – AKO BYŤ ÚSPEŠNÝ s Mgr. Zuzanou Borošovou a Mgr. Ľudmilou Dragulovou (odborné referentky Fondu na podporu umenia). Podujatie bolo určené pre knihovníkov Nitrianskeho samosprávneho kraja.

Referentky prítomných prostredníctvom prezentácie informovali o novinkách v Štruktúre podpornej činnosti na rok 2018, zhodnotili dvojročnú funkčnosť fondu i poskytli tipy a odporúčania ako spracovať bezchybný a úspešný projekt.

Základný knihovnícky kurz absolvovali aj knihovníci z iných okresov

Krajská knižnica Karola Kmeťka v Nitre každoročne organizuje pre novovymenovaných knihovníkov obecných knižníc okresov Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce **Základný knihovnícky kurz**. V tomto roku sa uskutočnil 23. 8. 2017 a po prvýkrát v novej spoločenskej miestnosti krajskej knižnice. Výnimočný však bol v tom, že kurzu sa okrem 9 knihovníkov z okresov Nitra a Zlaté Moravce

(tie sú v našej priamej metodologickej pôsobnosti) zúčastnilo ďalších 22 účastníkov z okresov Komárno, Levice, Nové Zámky, Topoľčany (Nitriansky kraj) a okresov Partizánske a Prievidza (Trenčiansky kraj).

Cieľom základného knihovníckeho kurzu je oboznámiť knihovníkov s knihovníckou legislatívou a so základmi knihovníckej práce – stavanie knižného fondu, nákup, evidencia a vyradovanie knižničného fondu, výpožičný proces, práca s čitateľom, kolektívne podujatia, podpora knižníc prostredníctvom Fondu na podporu umenia, a pod.

Zúčastnení knihovníci veľmi ocenili možnosť absolvovať daný kurz a prejavili záujem aj o budúci základný knihovnícky kurz.

JUBILANTI v roku 2018

Blahoželáme knihovníkom, ktorí sa v roku 2018 dožívajú významných životných jubileí. Ďakujeme im za doteraz vykonanú prácu a do ďalších rokov im prajeme hlavne veľa zdravia, šťastia, osobných i pracovných úspechov.

50 rokov

Mária Balážová
Obecná knižnica Klasov

60 rokov

Veronika Komáreková
Obecná knižnica Volkovce

Ida Motesická
Obecná knižnica Veľký Cetín

Emília Rajtárová
Obecná knižnica Sľažany

Katarína Švarbová
Obecná knižnica Malé Vozokany

70 rokov

Helena Juríková
Obecná knižnica Skýcov

Milí knihovníci,

Krajská knižnica Karola Kmeťka v Nitre vám v novom roku 2018 praje hlavne veľa zdravia, šťastia a úspechov nielen v práci, ale aj v osobnom živote.

Zostavili: Mgr. Mária Beláňová, Mária Rezáková
Názov: Život knižníc č. 2/2017
Edícia: Regionálny knihovnícky časopis
Vydala: Krajská knižnica Karola Kmeťka v Nitre
kultúrne zariadenie Nitrianskeho samosprávneho kraja
Zodp. redaktorka: Mgr. Monika Lobodášová, riaditeľka
Ročník: 21
Rok: 2017
Rozsah: 32 s.
Náklad: 30 výtlačkov. Nepredajné. Len pre vnútornú potrebu